

MILENA BUSQUETSOVÁ

všechno
jednou
pominie

Přeložila
Mariana Machová

plus

Všchno jednou pomine

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Milena Busquetsová
Všchno jednou pomine – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všchna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

MILENA BUSQUETSOVÁ

všechno
jednou
pomine

Přeložila
Mariana Machová

plus

*Věnováno Noé a Héctorovi.
A taky Estebanovi a Esther.*

Z nějakého zvláštního důvodu mě nikdy nenapadlo, že mi jednou bude čtyřicet. Ve dvaceti jsem si představovala sama sebe ve třiceti, jak žiju se svou osudovou láskou a několika dětmi. Nebo v šedesáti, jak pečů vnoučatům štrůdly; zatím sice stěží zvládnou míchaná vajíčka, ale do té doby se to určitě naučím. Nebo v osmdesáti, jako vetchou stařenu popíjející whisky s kamarádkami. Ale nikdy jsem si nepředstavovala, že mi bude čtyřicet nebo třeba padesát. Jenže teď je to tady. Jsem na pohřbu své mámy, a ke všemu je mi čtyřicet. Nevím přesně, jak jsem se sem dostala, ani do tohoto městečka, ze kterého je mi najednou na zvracení. A myslím, že jsem ještě nikdy v životě nebyla tak příšerně oblečená. Jen co se vrátím domů, spálím všechno oblečení, co mám dnes na sobě, je nasáklé únavou a smutkem, už ho nic nezachrání. Přišli skoro všichni moji přátelé, pár jejich a taky pár těch, kteří nikdy nebyli ničí přátelé. Je tu spousta lidí, a spousta lidí chybí. Nemoc, která ji tak surově svrhla z trůnu a nemilosrdně rozmetala její králov-

ství, ke konci způsobila, že nás všechny pěkně štvála, a na to se pochopitelně při pohřbu doplácí. Na jedné straně jsi je ty, mrtvá, dost štvála, na druhé straně jsem jim já, tvoje dcera, nikdy moc nesesla. Za to pochopitelně můžeš ty, mami. Postupně a nevědomky jsi na má bedra přenášela veškerou zodpovědnost za to, že jsi čím dál míň šťastná. A mě to tížilo, tížilo mě to, dokonce i když jsem byla daleko, dokonce i když jsem začala chápat a přijímat, co se děje, i když jsem se pak od tebe trochu odtáhla, protože mi došlo, že jinak pod tvými troskami skončím i já. Ale vím, že jsi mě milovala, ani moc, ani málo, prostě jsi mě milovala a dost. Vždycky jsem si myslela, že ti, co říkají „moc tě miluju“, tě ve skutečnosti milují málo, nebo možná připojují „moc“, které v tomto případě znamená „málo“, z ostychu nebo ze strachu před naléhavým „miluju tě“, což je jediný opravdový způsob, jak říct „miluju tě“. Díky „moc“ se „miluju tě“ zdánlivě dá použít pro jakékoli publikum, i když ve skutečnosti to skoro nikdy neplatí. „Miluju tě“, to kouzelné zaříkadlo, které z tebe může udělat psa, boha, blázna nebo pouhý stín. Krom toho mnozí tví přátelé byli „pokrokáři“, myslím, že dnes už se jim tak neříká nebo možná už ani neexistují. Nevěřili v Boha ani v posmrtný život. Pamatuju si, když bylo v módě nevěřit v Boha. Dneska když člověk řekne, že nevěří v Boha, ani ve Višnu, ani v Matku Zemi, ani v reinkarnaci, ani v kdovíjakého ducha, ani v nic, soucitně na něho pohlédnou a poznamenají: „Tebe očividně veške-

ré poznání minulo.“ Takže si nejspíš řekli: „Radši zůstanu se svou vzpomínkou a lahví vína doma na gauči, to bude má osobní pocta a bude to mnohem transcendentnější než táhnout se někam na kopec s těmi jejími nemožnými dětmi. A vůbec, pohřby jsou jen další společenská konvence.“ Nebo tak něco. Protože předpokládám, že ti odpustili, pokud vůbec bylo co odpouštět, a že tě měli rádi. Jako malá jsem viděla, jak se smějete a do rána hraje karty a jezdíte na výlety, koupete se nazí v moři a chodíte na večere, a myslím, že jste si to užívali, že jste byli šťastní. Jenže potíží s rodinami, které si člověk sám zvolí, je v tom, že mizí snáz než ty pokrevní. Dospělí, s nimiž jsem vyrůstala, jsou po smrti nebo kdovíkdě. Tady, pod tímhle pražícím sluncem, které spaluje kůži a rozpraskává zem, už nejsou. Je to hořké sousto, pohřeb a dvouhodinová úmorná cesta po silnici. Já ji znám nazpaměť, tu úzkou klikatou cestu mezi olivovníky. Je to – nebo bývala – zpáteční cesta k domovu a ke všemu, co jsme měli rádi, přestože jsme v městečku trávili jen pár měsíců v roce. Teď už nevím, co to je. Měla jsem si vzít klobouk, i když bych ho pak taky musela vyhodit. Motá se mi hlava. Asi se posadím vedle toho hrozivého anděla s křídly jako meče a už nikdy nevstanu. Přistoupí ke mně Carolina, které nic neunikne, chytí mě v podpaží a dovede k zídce, odkud je vidět na moře, je blizoučko, na konci svahu s unavenými olivovníky, otočené zády k celému světu. Mami, slíbilas mi, že než umřeš, můj život bude mít jasný směr a řád, že

ta bolest bude snesitelná, neříkala jsi nic o tom, že budu mít chuť vyrvat si vlastní vnitřnosti a spolykat je. A slíbilas mi to ještě před tím, než jsi začala lhát. V jednu chvíli jsi, nevím proč, začala lhát, ty, která jsi nikdy nelhala. Přátelé, s nimiž ses ke konci moc nestýkala a kteří si tě pamatují v plné slávě z doby před deseti nebo deseti tisíci lety, se dostavili. A moje kamarádky, Carolina, Mercé, Elisa a Sofía. Mami, nakonec jsme se rozhodli, že s tebou Patum nepohřbíme. Tady nejsme v Egyptě za času faraonů. Víím, žes říkala, že bez tebe její život ztratí smysl, jenomže jednak je to velký pes a do výklenku by se nevešla (úplně vidím, jak ji dva hrobníci zezadu tlačí, aby ji tam nacpali, jako jsme ji tolikrát tlačily my, abychom ji po koupeli pomohly po schůdcích z moře zpátky do člunu), a jednak nechat se pohřbít se psem je zaručeně nezákonné. I kdyby umřela jako ty. Protože, mami, ty jsi mrtvá. Už dva dny si to opakuju a pořád dokola se na to ptám kamarádek, jestli to není nějaký omyl, jestli jsem jen něco špatně nepochopila, jenomže mě pokaždé znovu ubezpečí, že ta nepředstavitelná věc se opravdu stala. Kromě otců mých dětí je tu jen jeden zajímavý chlap, neznám ho. Skoro omdlévám vedrem a hrůzou, ale stejně zvládnou vmžiku zaznamenat přitažlivého chlapa. To bude pud sebezáchovy. V duchu uvažuju, jaká jsou pravidla pro flirtování na hřbitově. Uvažuju, jestli mi přijde popřát upřímnou soustrast. Myslím, že ne. Zbabělec. Fešák, ale srab. Co dělá takový srab na pohřbu mojí mámy, toho nejmiň zbabě-

lého člověka, jakého jsem kdy znala? A ta holka, co stojí vedle tebe, tiskne ti dlaň a zvědavě a naléhavě na mě hledí, je tvoje přítelkyně? Není pro tebe trochu mrňavá? No jo, trpasličí holko tajuplného zbabělce, dneska pohřbívám svou mámu, tak si můžu říkat a dělat, co se mi zlíbí, ne? Jako o narozeninách. Neměj mi to za zlé.

A je po pohřbu. Celkem dvacet minut v téměř naprostém tichu, žádné proslovy, žádné básně – přísahalas, že vstaneš z hrobu a budeš nás navěky strašit, pokud připustíme, aby některý z tvých známých básníků něco recitoval –, žádné modlitby, kytky ani hudba. Všechno by proběhlo ještě rychleji, kdyby ti staří zřízenci, co měli tvou rakev vsunout do výklenku, nebyli tak nešikovní. Je mi jasné, že ke mně ten fešák nepřijde a neobrátil mi život naruby, i když mě nenapadá žádná vhodnější a potřebnější chvíle, kdy by to mohl udělat, ale mohl aspoň pomoci těm dědkům, když jim rakev málem spadla na zem. Jeden z nich vykřikl: „*Se na to taky můžu vysrat!*“ A to byla jediná slova, která na tvém pohřbu zazněla. Podle mě přesně sedla. Počítám, že odteď už bude každý pohřeb, na který půjdu, tvůj. Scházíme ze svahu. Carolina mě chytne za ruku. A je to. Moje máma je mrtvá. Zvažuju, že se přihlásím k trvalému pobytu v Cadaquésu. Když tu teď bydlíš, bude to tak nejlepší.

2

Pokud vím, tak jediné, co dočasně zažene myšlenky na smrt – a na život – a nezpůsobuje kocovinu, je sex. V jeho žáru se všechno hroutí. Ovšem jenom na vteřinku, nebo maximálně na malou chvíli, pokud pak usneš. Ale vzápětí se nábytek, oblečení, vzpomínky, lampy, zoufalství, žal, všechno, co zmizelo v tornádu jako z *Čaroděje ze země Oz*, zas objeví a zaujme své místo v pokoji, v hlavě, v žaludku. Otevřu oči a nejsem obklopená květy a prozpěvujícími vděčnými skřítky, ale ležím v posteli vedle svého bývalého manžela. Dům je tichý a otevřeným oknem sem od bazénu doléhá výskání a cákání dětí. Průzračné modré světlo slibuje další horký slunečný den, a koruny platanů, které vidím z postele, se poklidně pohupují, podivuhodně lhostejné vůči všemu neštěstí. Zjevně se během noci samovolně nevznítily a neshořely, jejich větve se neproměnily v letící vražedné meče, neodkapává z nich krev, nic takového. Stále bez hnutí se po očku podívám na Óscara, vím, že ho probere můj sebemenší pohyb, už je

to dávno, co spolu nespíme. Prohlížím si jeho dlouhé silné tělo, mírně propadlý hrudník, úzké boky, cyklistická stehna a lýtka, energicky mužné rysy, lehce zvířecí svou výrazností a naléhavostí. „Líbí se mi, má chlapeckou tvář,“ řekla mi matka poté, co na něj prvně narazila ve výtahu u nás v domě, a aniž by se jí musel představit, hned uhodla, že ten kluk s býčí hlavou a mladistvě ostýchavým tělem, které bylo vždycky trochu nachýlené kupředu, míří ke mně do bytu. Škádlivě mu tehdy řekla: „V tomhle vedru se sprchuju oblečená, s mokkými šaty pak sednu ke psaní a ani ne za půl hodiny na mně uschnou!“ Když pak dorazil ke mně domů, kde už jsem ho netrpělivě čekala, zalýkal se smíchem: „Mám dojem, že jsem se právě seznámil s tvou matkou.“ Po jistý čas bylo pro mě Óscarovo tělo jediným domovem, jediným místem na celém světě. Potom se nám narodil syn. A pak jsme se poznali. Člověk se snaží chovat jako zvíře v džungli, řídit se instinktem, kůží a lunárními cykly, ochotně, bez otálení, dokonce s úlevou odpovídá na veškeré požadavky, o nichž není zapotřebí přemýšlet, protože tělo nebo hvězdy už to vymyslely za vás, jenomže nakonec vždycky přijde den, kdy se musí postavit a začít mluvit. To, co se v dějinách lidstva teoreticky odehrálo jen jedenkrát, že člověk přestal chodit po čtyřech, napřímil se a začal myslet, se se mnou děje pokaždé, když vystřízlivím z lásky. Pokaždé když tvrdě přistanu na zemi. Už ani nevím, kolikrát jsme zkoušeli dát to znovu dohromady. Ale pokaždé do toho něco vstoupí, většinou

jeho nebo můj charakter. Má přítelkyni, nijak mu to ale nebrání být teď se mnou v posteli. A stál při mně i během těch posledních šesti měsíců strávených ve tmě, po nemocnicích, u doktorů a v neodvratně prohraných bitvách. Mami, jak sis jen mohla myslet, že máš šanci vyhrát tuhle bitvu, tu poslední, kterou nikdy nikdo nevyhraje? Ani ti nejchytřejší, ani ti nejsilnější, ani ti nejstatečnější, ani ti nejvelkorysejší, ani ti, kteří by si to bývali zasloužili. Byla bych se smířila s tím, že umřeš klidně. O smrti jsme spolu mocrát mluvily, ale nikdy nás nenapadlo, že tě ta mrcha připraví o rozum dřív, než tě obere o všechno ostatní, že ti nechá jen sem tam pár jasných chviliek, kvůli nimž ale budeš trpět ještě víc.

Óscar je neochvějným zastáncem ozdravné síly sexu, patří k těm vitálním mužům s pevným zdravím, kteří se domnívají, že neexistuje trápení, neštěstí či zklamání, které by sex nedokázal napravit. Jsi smutná? Zašukej si. Bolí tě hlava? Zašukej si. Rozbil se ti počítač? Zašukej si. Jsi švorc? Zašukej si. Umřela ti máma? Zašukej si. Někdy to funguje. Opatrně vylezu z postele. Óscar si taky myslí, že milování je nejlepší způsob, jak začít den. Já bych po ránu byla nejradši neviditelná a vstoupila zpátky do těla až k obědu. Dřez přetéká špinavými talíři a v lednici najdu jen několik prošlých jogurtů, svaštělé jablko a pár piv. Jedno si otevřu, došel i čaj a kafe. Za okny obýváku mě třepotajícím listím zdraví stromy a všimnu si, že žaluzie u staříčké sousedky odnaproti jsou zatažené, patrně odjela na prázdn-

niny, nebo taky umřela, kdoví. Mám pocit, jako bych poslední měsíce žila někde jinde. Cítím na sobě pot uplynulé noci a býčího muže, se kterým jsem spala, strčím nos do výstřihu trička a zachytím cizí pach, neviditelné stopy po radostném vpádu cizího těla na mém těle, jiné kůže na té mé, tak poddajné a propustné, jiného potu v mém. Občas ani sprcha nesetře tuhle přítomnost a já ji vnímám ještě celé dny, jak pomalu mizí, jako necudné slušivé šaty, až se nakonec vytratí docela. Přitisknu si sklenici s pivem na spánek a zavřu oči. Teoreticky je tohle mé nejoblíbenější roční období, ale nemám nic v plánu. Můj jediný plán za poslední měsíce nebo snad roky byl tvůj pád. Slyším, jak se v ložnici Óscar protahuje a volá mě:

„Pojď sem, honem sem pojď, musím ti říct něco důležitého!“

Je to jeden z jeho triků, aby mě nalákal zpátky do postele, a tak dělám, že ho neslyším. Kdybych ho poslechla, nevylezeme odtamtud do oběda, a já nemám čas, smrt obnáší spoustu obstarávání. Nakonec po deseti minutách bručení a volání, že nemůže najít trenýrky a že jsem mu je určitě někam schovala – jasně, nemám nic lepšího na práci než si hrát na schovávanou s tvými trenkami –, se vynoří z ložnice. Beze slova si stoupne za mě, začne mě líbat na krku a přitiskne mě ke stolu. Dál rovnám dokumenty, jako by se nic nedělo. Neurvale mě kousne do ucha. Ohraďím se. Zvažuju, že mu jednu vrazím. Než se rozhodnu, že bych nejspíš měla, a vzdám se k akci, je pozdě. Způsob,

jakým ti chlap stáhne nebo odhrne kalhotky, o něm dost vypovídá. A zvíře, které ve mně dřímá – a které asi jako jediné za posledních pár měsíců neshořelo na prach –, prohne páteř, zapře se rukama o stůl a napne celé tělo. Do poslední chvíle se chystám, jak mu to dám sežrat, jenže pak moje druhé srdce, na něž právě zaútočil svým ptákem, začne pulzovat a já rázem na všechno zapomenu.

„Neměla bys pít pivo po ránu, Blaničko. Ani kouřit,“ dodá, když vidí, že si zapaluju.

Dívá se na mě se stejným výrazem, jaký už pár dní nasazují všichni kolem: napůl starostlivý a napůl lítostivý, těžko říct, zda se v jejich tvářích odráží ta moje, nebo naopak. Už několik dní jsem se nepodívala do zrcadla, nebo jsem se tam podívala, abych se upravila, ale neviděla se. Nikdy jsme spolu neměly tak špatný vztah. Mé zrcadlo, *mon semblable, mon frère*, mi usilovně připomíná, že je konec legrace. V Óscarově pohledu je vedle starosti a lítosti taky něha, cit velmi blízký lásce. Já ale nemám ve zvyku budit v lidech lítost a zvedne se mi žaludek. Nemůžeš se na mě dívat zase tak jako před pěti minutami? Nemůžeš se na mě zase dívat jako na předmět, hračku? Věc, která rozdává a přijímá rozkoš, kterou nesužuje zármutek, které neumřela největší láska, zatímco ona se teprve řítí na motorce barcelonskými ulicemi, ale nepřijela včas?

„Měla bys na pár dní odjet, provětrat se. Tady ve městě teď stejně nemůžeš nic dělat, všichni jsou pryč.“

„Jo, máš pravdu.“

„Nechci, abys byla sama.“

„Ne.“ Neřeknu mu, že se sama cítím už řadu měsíců.

„Nejhorší máš za sebou.“

Zasměju se.

„To nejhorší a to nejlepší. Mám za sebou všechno.“

„Spousta lidí tě má ráda.“

Už ani nevím, kolikrát jsem tuhle větu za poslední dny slyšela. Mlčenlivá i štěbetavá armáda lidí, kterým na mně záleží, povstala právě v okamžiku, kdy jediné, co chci, je zavrtat se do postele a mít od všeho a všech pokoj. A aby si vedle mě sedla máma, vzala mě za ruku a druhou mi položila na čelo.

„Jo, jo, já vím. A vážím si toho.“ Neřeknu mu, že už na lásku nevěřím, že mě i máma na nějaký čas přestala mít ráda, že na lásku není vůbec žádné spolehnutí.

„Proč si na pár dní nezajedeš do Cadaquésu? Dům je teď tvůj.“

Sakra, co to žvaníš, ty nevychovej, necitlivej troubo, pomyslím si letmo a podívám se do jeho dobráckých ustaraných očí. Je to dům mojí mámy. A vždycky bude.

„Já nevím,“ odpovím.

„A loďka je už spuštěná na vodu. Bude vám tam dobře.“

Možná má pravdu. Čarodějky toho městečka chráněného horami, příšernou silničkou a divokým větrem, z něhož přeskočí každému, kdo si nezaslouží krásu tamější oblohy a růžové světlo letních soumraků, mě zatím vždycky ochraňovaly. Odmalička jsem je vídala, jak se namačkané

u zvonice od srdce smějí nebo naopak zarputile vraští obočí, jak vítají nebo zavrhují nově příchozí, vnášejí svár mezi nejzamilovanější párečky, nakazují medúzám, které nohy a břicha mají poštipat, strategicky kladou mořské ježky pod jistá chodidla. A jak dokážou vyčarovat omamná svítání, jež zmírňují i tu nejhorší kocovinu, a každou uličku, každé zákoutí městečka promění v útulnou ložnici, zahalí tě sametovými vlnami, které setrou všechna trápení a zlo světa. A teď je tam navíc jedna nová čarodějka.

„Ano, asi máš pravdu. Cadaqués. Odjedu do Cadaquésu.“ Pak dodám: „Tara, můj domov, rudá hlína Tary, vrátím se domů... Koneckonců, zítra je taky den.“

Dlouze se napiju piva.

„Z jakýho je to filmu?“ zeptám se ho.

„Myslím, že motáš *Jih proti Severu s E. T. Mimoszemšťanem*,“ zasměje se.

„No jo, to je možný. Pivo na prázdný žaludek se mnou dělá divy. Kolikrát ses se mnou musel dívat na *Jih proti Severu*?“

„Mockrát.“

„A kolikrát jsi přitom usnul?“

„Skoro vždycky.“

„Odjakživa jsi měl děsnej vkus na filmy. Seš snob.“

Pro jednou mi neodporuje, jen mě s úsměvem dychtivě pozoruje. Óscar je jeden z mála dospělých chlapů, co znám, který se ještě umí zatvářit dychtivě, jako na Ježíška. Nikdy jsem mu to neřekla a myslím, že o tom sám neví.

Ten dychtivý výraz se dá jen velmi těžko předstírat, jakmile člověk ztratí iluze, to nefalšované dětské očekávání, a nahradí je pouhé toužení.

„Všechno bude dobré, Blanco, uvidíš.“

„Já vím,“ zalžu.

Vykládá mi, že musí na pár dní pracovně do Paříže, ale až se vrátí, hned se za námi do Cadaquésu vypraví a několik dní se tam s námi zdrží. Pak s povzdechem dodá: „Jen nevím, co si počnu se svou přítelkyní.“ Chlapi to nakonec vždycky, vždycky a bez výjimky zvořou. Nasadím upřímně soustrastný výraz, ten se taky hodně špatně napodobuje, ale zase ne tolik jako dychtivost, a přibouchnu za ním dveře.

A já zas nevím, co si počnu bez mámy, vole.

3

Nicolás si myslí, že jsi v nebi a hraješ tam poker se Sněhou vločkou, tou bílou gorilou z barcelonské zoo. I když je mu teprve pět, vykládá to všechno s takovým přesvědčením, že jsem občas na pochybách. A já, z výše svých čtyřiceti let, já, která jsem tě znala nekonečně líp – i když možná ne, myslím, že v poslední době k tobě nějakým záračným způsobem měly přístup jedině děti, jen ony dokázaly proniknout skrz nemoc a mlhu k tomu člověku, kterým jsi byla, jen ony byly dost laskavé a bystré, aby tě přiměly se znovu vynořit; tihle šťastlivci k tobě ani na minutu necítili nenávisť – neumím si pro tebe představit lepší místo. Na jejich kresbách se nám teď vznášíš nad hlavami jako jakási kombinace rozverně čarodějnice a nemotorné víly, trochu, jako jsi bývala zaživa.

Kluci teď strávili pár dní u Guillema, což je otec mého staršího syna. A vrátili se opálení, vyšší a obtíženi saláty, rajčaty a okurkami z jeho zahrady. Ovocné a zeleninové obětiny, které vždycky s velkým nadšením přijmu

a které zpravidla končí v koši, jakmile z nich vyleze nějaká breberka, když se je chystám umýt s oním chabým přesvědčením, s nímž vykonávám všechny venkovanské činnosti.

„Guilleme, chci jen jablka jako ze Sněhurky. Ta ekologická jablka mi vadí, protože mám vždycky pocit, že když do nich kousnu, připravím nějakého červa o hlavu. To mě dost znervózňuje. To snad chápeš, ne?“

„Jasně, máš prostě radši otrávená jablka, co? No dobře, neboj, příště ti je přineseme a uvidíme, jestli budou fungovat.“

A rukou naznačí, že si podřeže krk, zavře oči a jazyk nechá viset ven, čímž rozesměje děti, které milují jeho kombinaci bláznovství a praktického rozumu, schopnost líčit jim se všemi podrobnostmi všední život za Francouzské revoluce a pak jít na zahradu sázet rajčata.

Guillem je archeolog, opilec, vzdělaný, solidární a inteligentní stoupenec katalánské nezávislosti, sympaták, podvodník, silný, nedůvěřivý, velkorysý, nesmírně zábavný a nesmírně tvrdohlavý. Jeho heslem je „nejsem zvědavěj na blbiny“ a je fakt, že kromě těch let, kdy jsme byli spolu a kdy byl zvědav na spoustu blbin, se ho věrně drží. Máme spolu láskyplně nenávistný vztah. Já ho miluju a on skoro neustále předstírá, že mě nenávidí. Ale z jeho nenávisti plyne víc dobrého než z lásky většiny lidí, které jsem poznala. Nechal si Patum, matčinu fenu, která před tím, než jsme se rozvedli, byla několik let naše. A pak

jsem mu ji jednoho dne nechala, protože jsem jela pryč, a když jsem se vrátila, oznámil mi, že zůstane u ní, protože jí bude líp s její matkou a sestrou. A tak sis nechala našeho psa. A přivlastnila sis ho, tak jako sis přivlastnila všechno, cos měla ráda, všechny, uzmulas jim život, darovalas jim život, širší a vzdušnější a zábavnější než všechno, co znali dřív a co měli poznat potom. Cena za to byla vysoká: tvůj neúprosný dohled, zajetí lásky, která, jaks sama říkala, nebyla v žádném případě, vůbec, vůbec nikdy slepá. I když možná v případě psů, ovšem jen v jejich případě, ano. Patum přežila svou matku a sestru. Toho dne, kdy jsi bez námitek svolila, že ji vezmeme k sobě, protože s tebou už být nemohla, jsem pochopila, že se blíží konec. Pokud jsi byla ochotná se vzdát svého psa, znamenalo to, že jsi ochotná se vzdát všeho, že jsme už skoro na dně propasti, kam jsme se dva roky řítily. Tehdy odpoledne, kdy tvá ruka ještě byla na dosah mojí, jsem začala zařizovat, abys mohla být pohřbená na hřbitově v Port Lligat. Patum byla na tvém pohřbu, byla tam jediný pes. Guillem jí dal na obojek černou mašli – to byl celý on – a ona se chovala jako dáma. Nerozvalila se na zem jako obvykle, sedla si do stínu, vypadala velmi vážně a důstojně s tou černou mašlí, vedle Guillemma ve starých džínách a košili, která se mu na břicho trochu rozevírala a kterou si speciálně pro tuto příležitost vyžehlil. Myslím, že by se ti ten obraz líbil, že bys k nim přišla a sedla si vedle nich – ani tys nebyla zvědavá na blbiny –, s rukou na hlavě své

feny by ses účastnila vlastního tichého pohřbu. Možná jsi to udělala, nevím.

„Tak, Blaničko, vidíš, že jsem je dobře krmil. Že jo, kluci?“

Oba přikývnou, mají to pěkně nacvičené.

„Že jsem vám nedával mraženou pizzu ani ty jedovaté fazole, co vám dává maminka?“

Oba zavrtí hlavou.

„Jo, mami, jídlo bylo skvělé,“ řekne Nicolás, ten menší.

„To jsem moc ráda.“

„No jasně, a to víš, že ty prefabrikované fazole v konzervě, co jíte, už zakázali?“ řekne Guillem. „Teď je budeš muset kupovat na černém trhu.“

Zasměje se. Upřeně na něho hledím s nenávisným výrazem, až nakonec vyprsknu smíchy.

„A každý den byli na koupališti. Každý den. Kdy jsi je naposled vzala na koupaliště?“

„Nikdy,“ zvolají oba kluci zároveň.

Guillem se vítězně usmívá.

„Mami, a na tom koupališti, kam s Guillemem chodíme, prodávají křupky. A dělají tam gin s tonikem speciálně pro něho.“

Guillem jim rukou naznačuje, že mají být zticha.

„Gin s tonikem. Aha. No podívejme. A křupky. Počítám, že jsou taky z nějakého ekologického zemědělství...“

„Ale teď vážně. Dětem moc svědčí, když jsou na čerstvém vzduchu, a tady stejně nemáš co dělat. Tohle město